

Ứng dụng của kỹ thuật Internet trong hoạt động văn học

tham luận

Phùng Nguyễn

Đêm Las Vegas:

Las Vegas. Đêm. Nhà hàng Jasmine. Vũ điệu của nước. Hoàng Đình Bình, Thận Nhiên, Hoàng Ngọc-Tuấn. Chỉ còn thiếu Cirque du Soleil. Nhưng đành bỏ qua buổi trình diễn hấp dẫn này và quay trở lại căn phòng khách sạn một mình để làm việc. Lý do: trang tạp chí văn học *damau.org* bị hư, cần phải sửa gấp để độc giả khắp nơi có thể vào truy cập bài vở.

Khoảng nửa đêm, nhóm bạn kéo về phòng, và trong khi mọi người chui vào giường, Hoàng Ngọc-Tuấn một mình cặm cụi ở bàn viết với chiếc máy vi tính anh mang theo từ nhà. Tôi biết là anh đang lo duyệt và đăng bài lên trang Tiền Vệ. Trước khi bất cứ ai trong chúng tôi kịp chìm vào giấc ngủ, một máy chủ đặt ở thành phố Sydney, Úc Đại Lợi sẽ nhận được những tín hiệu gửi đi từ một căn phòng khách sạn ở cách nó nửa vòng trái đất, và vài giây sau đó, những bạn đọc của *tienve.org* kể cả những người sống ở những góc nẻo khuất lấp nhất của hành tinh này, sẽ có cơ hội thưởng thức những tác phẩm mới nhất trong ngày. Chỉ vài tiếng đồng hồ trước đó, cũng trong chính căn phòng khách sạn này và sử dụng cùng một đường dây nối mạng, những thao tác kỹ thuật cần thiết đã được thực hiện để hồi sinh một trang tạp chí văn học khác. Điều này không phải ai cũng có thể tưởng tượng ra được vào mười năm trước.

Kết luận: Internet thay đổi phương thức sinh hoạt của nhiều, rất nhiều người. Và không dừng ở đó.

Những ưu tư lỗi thời:

Một số những nhận định "tiền-liên mạng" liên quan đến tình cảnh/vận mạng văn học hải ngoại cách đây không lâu nay đã không còn đúng nữa, và nguyên nhân chính của thay đổi này là tiến bộ kỹ thuật, đặc biệt kỹ thuật liên quan đến Internet. Người viết ở hải ngoại sẽ không còn phải lo lắng về chuyện người đọc sẽ ngày mỗi rơi rụng như lá mùa thu. Số máy vi tính được nối mạng ở Việt Nam mỗi ngày chỉ có tăng chứ không giảm, và cùng với điều này là số lượng độc giả thăm viếng các trang văn học mạng hải ngoại. Tất nhiên, không ai cấm đoán độc giả hải ngoại vào đọc các trang văn học mạng trong nước nếu quả thực có điều gì đó đáng đọc! Những giao lưu thường xuyên giữa "trong" và "ngoài" như thế này sẽ làm triệt tiêu mối lo ngại về sự cô lập của ngôn ngữ, văn hóa, văn học lưu vong. Ngay cả cái biên giới trong ngoài trong văn học xem ra cũng ngày mỗi mờ nhạt. Bức tường lửa cuối cùng cần phải vượt qua có thể không dính líu gì đến liên mạng và những kỹ thuật an ninh rắc rối phía sau nó. Có thể chỉ đơn giản là tấm thẻ hội viên của hội nhà văn!

Tiềm năng của văn học hải ngoại, ở khía cạnh kỹ thuật:

Trong khi các phương tiện / ứng dụng mới liên quan đến liên mạng không dành riêng cho bất cứ ai, và trình độ kỹ thuật trong nước ngày càng tiến bộ do những yếu tố kinh tế trong thời gian

gần đây, và có cơ hội phát triển rất nhanh trong thời gian tới bắt nguồn từ những nhu cầu cung cấp dịch vụ Tin học cho các sở sở thương mại ngoại quốc (IT outsourcing), giới làm văn học hải ngoại luôn có những thuận lợi trong việc áp dụng tiến bộ kỹ thuật so với đồng nghiệp trong nước. Một số lý do chính gồm có điều kiện chính trị, văn hóa, tập quán. So với trong nước, tự do ngôn luận được bảo đảm ở hải ngoại là điều không thể tranh cãi. Thêm vào đó, phương tiện kỹ thuật dồi dào và có thể có được với một phí tổn vừa phải hoặc miễn phí. Những trang mạng có liên quan đến văn học và ứng dụng nhuần nhuyễn các tiến bộ kỹ thuật thường có tác động và hiệu quả cao. *Talawas.org*, *tienve.org*, và gần đây nhất, *damau.org* là những thí dụ điển hình.

Ứng dụng thực tiễn: Một văn khố tổng hợp cho một nền văn học bị bỏ rơi:

Một trong những ứng dụng thực tiễn và thành công nhất của Internet là sưu tập, lưu trữ, và bảo quản tư liệu. Những tiến bộ về mặt kỹ thuật kèm với những khái niệm mới lạ và táo bạo nhất đã mở ra những khả năng mà chỉ vài năm trước đây không ai nghĩ có thể thực hiện được. Thí dụ như việc xây dựng một thư viện/văn khố Văn Học Việt Nam trên liên mạng, bắt đầu với văn học miền Nam giai đoạn 1954-1975 (VHMN).

Có rất nhiều lý do để bắt đầu dự án này với văn học miền Nam ở giai đoạn 54-75. Trước hết đây là một nền văn học không những không được bảo trì mà còn bị cố tình xóa đi hoặc tàng lờ bởi giới hữu trách trong nước kể từ năm 1975. Nền văn học này chưa hề được cân nhắc, đánh giá một cách vô tư, công bình trong hơn ba mươi năm qua, và có vẻ như sẽ không bao giờ có được bất cứ cơ hội nào nữa.

Nói cho công bằng, đã có những cố gắng đơn lẻ của cá nhân, hầu hết ở hải ngoại, để cứu vớt, bảo tồn một phần nào những tác phẩm của nền văn học này. Tuy nhiên, những nỗ lực ở tầm mức cá nhân sẽ không mang đến kết quả mong đợi. Bởi vì, bên cạnh những tổn thất to lớn đã xảy ra, mỗi ngày trôi qua, sẽ có thêm những mất mát không thể cứu vãn. Và ngày tháng thì sẽ luôn trôi qua.

Trong khi không còn cơ hội để phục hồi toàn bộ những công trình văn học miền Nam giai đoạn 54-75, bằng cách kết hợp những khái niệm mới và tiến bộ kỹ thuật mới liên quan đến Internet, chúng ta có nhiều cơ hội để sưu tập và bảo quản những gì còn lại của nền văn học này.

Trong những năm gần đây, WIKI là một từ ngày càng trở nên quen thuộc với những người thường xuyên sử dụng Internet. Trong sự giới hạn về thì giờ như hôm nay, chúng ta sẽ không có nhiều cơ hội để đi sâu vào chi tiết của WIKI. Chỉ xin phát biểu một cách ngắn gọn, và do đó có thể không chính xác lắm, WIKI là một khái niệm và đồng thời là kỹ thuật để thực hiện chính khái niệm này: *hợp tác mở*. Bằng cách cho phép trực tiếp đóng góp và đánh giá, phân loại nội dung văn kiện còn giữ được dưới nhiều hình thức bởi tất cả, lập lại, tất cả, mọi người, giải pháp WIKI sẽ giúp dự án được phát triển và gạt hái thành quả nhanh gấp bội các giải pháp khác.

Như vậy, về mặt khái niệm, dự án thư viện/văn khố VHMN 54-75 có thể được thực hiện bằng cách kêu gọi sự đóng góp của bất cứ ai sở hữu bất cứ tư liệu nào về VHMN. Một website ứng dụng kỹ thuật WIKI (tương tự như *wikipedia.org*) sẽ được thiết kế để thu thập, công bố, và bảo quản tư liệu nhận được.

Sẽ có rất nhiều câu hỏi, rất nhiều vấn đề được đặt ra nếu dự án này được sự chú ý và hỗ trợ rộng rãi bởi giới làm văn học và độc giả trong và ngoài nước. Nhưng câu trả lời chung và trước hết là "Hãy bắt đầu!"

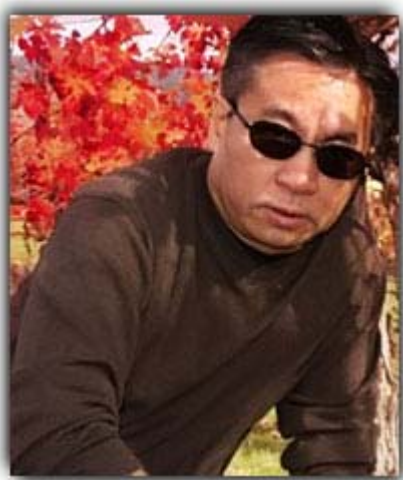
"Cái còn lại" cần được cứu vãn:

Trong số thính giả hôm nay, tôi dễ dàng nhận ra những khuôn mặt đã thực sự đóng góp tâm huyết của mình vào việc xây dựng và làm nên diện mạo của nền văn học miền Nam giai đoạn 54-75. Các nhà văn nhà thơ Võ Phiến, Nguyễn Mộng Giác, Nguyễn Xuân Hoàng, Nhã Ca, Trần Dạ Từ, Đỗ Quý Toàn, Trần Hoài Thư... Tôi cũng nhận ra những khuôn mặt văn nghệ thuộc thế hệ của tôi hoặc trẻ hơn, những người không nhiều thì ít lớn lên trong và thừa hưởng hoa trái của dòng văn học này. Những Bùi Vĩnh Phúc, Hoàng Ngọc-Tuấn, Đặng Thơ Thơ, Lê Thị Thấm Vân, Nguyễn Thị Thanh Bình, Đỗ Lê Anh Đào, Lê Đình Nhất Lang... Chính là ngọn đèn vàng trong truyện "Cái Còn Lại" của Võ Phiến đã mở ra những ngăn kéo ký ức trong truyện ngắn đầu tay của tôi, Tháp Ký Úc, và chính là "Dấu Binh Lửa" và "Độc Đường Số Một" của Phan Nhật Nam đã tràn ngập những phần thơ mộng nhất trong "Tùy Bút Xám" của Trần Vũ. Và tôi tin rằng mỗi tác giả thuộc thế hệ sau luôn có một cái tên, một khuôn mặt của văn học miền Nam giai đoạn 54-75 để nghĩ đến và nói về.

Không chỉ những người tạo dựng nền văn học Miền Nam giai đoạn 1954-1975 mà cả những người thừa hưởng và sử dụng nó với tư cách người sáng tác hoặc/và người đọc có bốn phận cứu vãn nó. Không phải vậy hay sao?

01.27.2007

PN

Phùng Nguyễn

Đôi dòng về tác giả:

Tên: Nguyễn Đức Phùng

Sống và làm việc tại California, Hoa Kỳ

Cộng tác: Văn, Văn Học, Hợp Lưu, Việt, talawas.org, damau.org

[Độc tiếp >>](#)

Xem các bài khác:

"Bạt độ" và những chuyến bay tuổi nhỏ
Về Một Ánh Mắt Ngày 30 Tháng Tư Năm 75
Những chiếc lá từ cây phong cụt
Đường đến Ducor
Nguyễn Phan Thịnh và những đôi mắt nhân chứng

Tất cả các bài đã đăng...

Đóng Giao diện/Window này lại